ସୁଲଳିତା ପ୍ରେମକବିତା

ରଚନା: ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି

ବିଦଗ୍ଧପ୍ରେମଗାଥା	**3**
ପ୍ରେମର ରୂପରଙ୍ଗ	6
ବନବୀଥିର ଆବାହନ	7
ସ୍ମୃତିମଧୁ	11
ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା	12
ଅଶ୍ରୁଲେଖା	14
ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନନାୟିକା	15
ଆଖିରେ ଉଚ୍ଛୁଳା ପାଣି	17
ଲତିକାବାଳାର ସ୍ୱପ୍ନ	18
କରିଥାନ୍ତି ପ୍ରେମନିବେଦନ	20
ରଞ୍ଜିତ ହାହାକାର	24
ମଧୁରାତି	27

ବିଦଗ୍ଧପ୍ରେମଗାଥା

ଶୁଣ ମୋ ପ୍ରେୟସୀବାଳା ମୋ ମନୋଭାବନା !
ଜାଣେନା ଅଛି କି ନାହିଁ ତାର ସମ୍ଭାବନା;
ଏ ତ କଳ୍ପନା ମାତର,
ମନ କିନ୍ତୁ ବୁଝେ ନାହିଁ ଖୋଜେ ନିରନ୍ତର । ୧

ମନ କହେ ଧନ ତୋତେ ଅଗମ୍ୟ ଦୂରସ୍ଥେ
ଘେନି ଯିବି ବଲ୍ଲୀମାଳେ ବିଜନ ବନସ୍ତେ
ଲଙ୍ଘି ନଦୀବନଗିରି
ନିରେଖିବୁ କୁସୁମିତ କାନନର ଶିରୀ । ୨

ବସାଇବି ବାସ ଏକ ପ୍ରଧାବିନୀକୋଳେ,
ଉପ୍ଳବାଚଞ୍ଚଳେ, ଚଳ ସଲିଳକଲ୍ଲୋଳେ,
ଭ୍ରମି ଦିବସଟା ସାରା,
ବିଶ୍ରମି ନାବନିବାସେ ନିରେଖିବୁ ତାରା ।୩

ଉପ୍ଳବା= ନୌକା; ନାବନିବାସ= ନୌକାଘର;

ତୋଳିଦେବି କମଳିନୀ ସଙ୍ଗେ କୁମୁଦିନୀ,

ନାନା ରଙ୍ଗେ ବୋଳି ଦେବି ମୋ କ୍ଷୁଦ୍ର ମେଦିନୀ,

ପୁଣି ଯମୁନାର କୂଳେ,

ଗଭାରେ ତୋ ଶୋଭା ଭରି ଦେବି ନୀପଫୁଲେ ।୪

ମସ୍ତକରେ ଦେବି ଆଣି ରକ୍ତପାରିଜାତ,

ହେମପୁଷ୍ପ ହସ୍ତସୂତ୍ରେ ସାଜି ଦେବି ହାତ,

ଯାଇ ଚନ୍ଦନର ବନେ

ଆଙ୍କିବି ଚନ୍ଦନ ଚିତା ଚନ୍ଦ୍ରମାବଦନେ ।୫

ହେମପୁଷ୍ପ= ଚମ୍ପା;

ଯୂଈଜାଈମଲ୍ଲୀହେନାମାଧବୀମାଳତୀ-

ସିତପୁଷ୍ପରାତ୍ରୀଗନ୍ଧାକେତକୀସେବତୀ,

ଗୁନ୍ଥି ଦ୍ରୁମୋତ୍ପଳ ମାଳା,

ନାନା ପୁଷ୍ପେ ସଜାଇବି କଟୀର ମେଖଳା।୬

ସିତପୁଷ୍ପ=ଟଗର; ଦ୍ରୁମୋତ୍ପଳ= କନିଅର;

କଜ୍ଜଳପୂରିତ ତୋର ଲୋଚନକମଳେ,

ଲୋହିତ ଓଷ୍ଠପଲ୍ଲବେ, ଆନନବିମଳେ,

ମୃଦୁ ଭ୍ରୂଲତାକୁଞ୍ଚନେ,

ନିରେଖି ଲେଖିବି ଗୀତ କେଦାରକାନନେ।୭

ରଖି ଯିବି କବିତାର ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ

ବିଦଗ୍ଧ, ବିଶ୍ରବ୍ଧ ଭାବ ଅଛି ଯା' ବକ୍ଷରେ,

ସେହି ପ୍ରେମସ୍ରୋତସ୍ୱତୀ,

ଲେଖନୀର ଗାରେ ଗାରେ ହେବ ବେଗବତୀ ।୮

ବିଦଗ୍ଧ= କୁଶଳୀ; ବିଶ୍ରବ୍ଧ= ଶାନ୍ତ, ବିଶ୍ୱାସମିଶ୍ରିତ;

ଭାସିଭାସି ସେହି ତଟିନୀରେ ନୀରେ ନୀରେ

ଯିବା ତାର ଶେଷ ଗତି ବାରିଧିରେ ଧୀରେ;

ସିନ୍ଧୁସ୍ରୋତର ତରଙ୍ଗେ,

ସହଜେ ହଜିବା ତାର ଉଦ୍ବେଳ ଉତ୍ସଙ୍ଗେ ।୯

ସହଜ= ଜନ୍ମଜାତ ସ୍ୱଭାବ, ପ୍ରବୃତ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି;

ଲଳାଟେନ୍ଦୁ କବି ୨୦୧୮୦୯୦୫୦୦୧୫

ପ୍ରେମର ରୂପରଙ୍ଗ

ଯେବେ ପରଶିଲ ପ୍ରଣୟସଲିଳ
ପ୍ରାଣପଲ୍ଲବିନୀ ପରୀ,
ପ୍ରତେ ହେଲା ଦିନ ପଲକେ ପ୍ରଲୀନ,
ଅପ୍ରାରମ୍ଭେ ଗଲା ସରି । ୧

ପ୍ରଲୀନ= lost, dissolved

ସେ କ୍ଷୁଦ୍ର ପଲକେ ଦରିଦ୍ର ମୂଲକେ
ଉନ୍ନିଦ୍ର ଲୋତକ ବୋଳି
ତବ ପ୍ରେମୋତ୍ସଙ୍ଗେଦେଲି ନାନା ରଙ୍ଗେ
ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ କାବ୍ୟାଞ୍ଜଳି ! ୨

ଉନ୍ନିଦ୍ର= ନିଦ୍ରାହୀନ; ପ୍ରେମୋତ୍ସଙ୍ଗ= ପ୍ରେମମୟ କୋଳ;

ବିବିକ୍ତ ପ୍ରହରେ ସେ ଗୀତଲହରେ
ମର୍ମାହତ ଗ୍ରହତାରା
ନୀଳାଞ୍ଜନା କୋଳେ ଢାଳିଲେ ସକଳେ
ଲୋତକର ବାରିଧାରା । ୩

ବିବିକ୍ତ= ବିଚ୍ଛେଦ; ନୀଳାଞ୍ଜନା= lightning, ବିଜୁଳି;

ସେହି ଅଶ୍ରୁଜଳେ ପ୍ରସିକ୍ତ ଭୂତଳେ

କଳିଟିଏ ତୋଳି ମଥା

କହେ ମା ଅବନୀ କିମ୍ପାଁ ଏ ରଜନୀ

ଅଶନିକି ଏତେ ବ୍ୟଥା ! ୪

ପ୍ରସିକ୍ତ= ଭିଜା; ଅଶନି= flash of lightning;

ବାଣୀପୁତ୍ର ୨୦୧୯୧୦୨୧୦୨୫୬

ବନବୀଥିର ଆବାହନ

ଗୀତିକା ପୁସ୍ତିକା ଧରି ତେଜି ସଂବସଥେ,

କୋଳାହଳ ପରିହରି ଆସ ବନପଥେ;

କହେ ମଳୟପବନ

ବନବୀଥି ଘନ ଘନ କରେ ଆବାହନ । ୧

ସଂବସଥ= ଘର, ବସ୍ତି;

ଏଇଠି ବସି ଯା ସାଥୀ ସ୍ରୋତସ୍ୱତୀ ଧାରେ,
ଭରା ଏଠି ବସୁମତି ସୁଷମା ଅପାରେ,
ଦୂରେ ଶାଶ୍ୱତୀ-ଆକାଶ
ପରସ୍ପରେ କରୁଛନ୍ତି ପ୍ରେମ ସୁପ୍ରକାଶ । ୨

ତଟିନୀର ଶୀତ ବାତେ ଶାନ୍ତ ଉପବନେ,
ମତ୍ତ ମଧୁକର ମାତେ ମଧୁ ଆସ୍ୱାଦନେ,
ପତ୍ର ପ୍ରସାରି କଳିକା
ଚଞ୍ଚରୀକେ କହେ ତାର ପ୍ରେମ-ଆଖ୍ୟାୟିକା ।୩

ନାହିଁ ଏଠି ପରିଚାର ନାହିଁ କେ ରାଜନ,
ସର୍ବଜନ ପରସ୍ପର ଆହ୍ଲାଦ ଭାଜନ,
ନାହିଁ ଅଙ୍କୁଶ ନିଷେଧ,
ନାହିଁ ନିନ୍ଦା ଅପବାଦ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଭେଦ । ୪

ଧାବିନୀର ଏକ ପାଖେ ଧନଧାନ୍ୟ ଭରା,
ଆର ପାରେ ଶସ୍ୟହୀନ ରସହୀନ ଧରା,
ଏଣେ ପ୍ରାଣ ପଲ୍ଲବିତ,
ସେ ପାଖରେ ମରଣର ଗମ୍ଭୀର ସଂଗୀତ । ୫

ଏକୂଳେ ଶ୍ୟାମଳ ଦୂର୍ବା ପ୍ରସିକ୍ତ ମୌସୁମୀ
ଆର କୂଳେ ଦାବାନଳେ ଜର୍ଜରିତ ଭୂମି,
        ଯଥା ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଗମନେ
ଦିବସନିଶୀଥ ମଗ୍ନ ପ୍ରେମ ଆଲିଙ୍ଗନେ । ୬

ପ୍ରସିକ୍ତ= ଓଦା, ଭିଜା;

ଏପାରେ ଦେଖିବ ଘନ ଦର୍ଦ୍ଦରିକ ରଡି
ସେପାରେ ନୀରସ ମେଘ, ଶୂନ୍ୟ ଘଡଘଡି;
        ଯହିଁ ଗଲେ ପଥ ହୁଡି
ଜଳ ବିନା କପିଞ୍ଜଳ ଆସିବେ ବାହୁଡି । ୭

ଦର୍ଦ୍ଦରିକ= ମେଘ, ବେଙ୍ଗ; କପିଞ୍ଜଳ= ଚାତକ;

ପ୍ରବେଶିଲେ ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ ବସି ସାୟଂକାଳେ
ନିରେଖିବ ଶାନ୍ତ ଶଶୀ ପ୍ରାଚୀ ଚକ୍ରବାଳେ,
        ଦୂର ପ୍ରତିଚୀ ଗଗନେ
ଅସ୍ତରବି ନିର୍ଗମନ ହିରଣ୍ୟ ସ୍ୟନ୍ଦନେ । ୮

ହିରଣ୍ୟ ସ୍ୟନ୍ଦନ= ସୁନାର ରଥ;

ଅକାଳେ ବିକାଳେ କେବେ କରିବ ଲୋକନ,

ବିହାୟସ ଦମ୍ପତିର ଗୃହ ଆଗମନ

ବକ୍ତ୍ରେ ଶିଶୁଭୋଜ୍ୟ ଧରି

ବିକଳେ ଦେଖିବେ ଅର୍ଭ ପଡିଥିବ ମରି । ୯

ଲୋକନ= ଦର୍ଶନ; ବକ୍ତ୍ର= ଓଷ୍ଠ; ଅର୍ଭ= ଶାବକ;

ଥରେ ଥରେ ପତ୍ତ୍ରରଥ ଭୂରୁହେ ବାହୁଡି

ଦେଖିବ ଶାବକ ସର୍ବେ ଯାଇଛନ୍ତି ଉଡି,

ପକ୍ଷୀପିତା ଥିବ ତୁନି,

କାନ୍ଦୁଥିବ ପକ୍ଷୀମାତା ବାହୁନି ବାହୁନି । ୧୦

ପତ୍ତ୍ରରଥ= ପକ୍ଷୀ; ଭୂରୁହ= ଗଛ;

ଏ ପାରେ ମୁଖର ଥିବ ମଧୁର ମିଳନ,

ସେ ପାରେ ବିରହବେଣୁ କରୁଣ ନିଃସ୍ୱନ,

ବେନି ବିଭାବ ଆଦରି

ସାଗରେ ସରିତ ଧୀରେ ଯିବ ଅଗ୍ରସରି । ୧୧

ପତ୍ର ଝଡି ନବପତ୍ର ଉଠିବ ପଲ୍ଲବି,

ପ୍ରତି ଦିବସାନ୍ତେ ଥିବ ରକ୍ତ ନବରବି,

ଭୂଷା ବିଭୂଷା ଅପାର,

ଅତଳ ମରଣଗର୍ଭୁ ଜୀବନସଞ୍ଚାର । ୧୨

ବିଭୂଷା= ବୈଚିତ୍ର୍ୟ, ଚାକ୍ଚକ୍ୟ, splendour;

ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି ୨୦୨୧୦୧୩୧୧୭୪୪

ସ୍ମୃତିମଧୁ

ନ ବାଜୁ ମୋ ପାଶେ	ଶଙ୍ଖ ଶିଙ୍ଗା ଭେରୀ ତୂରୀ,

କେହି ତ ପ୍ରବାସେ	ମୋ ଲାଗି ମରୁଛି ଝୁରି ।୧

ନ ଥାଉ ଏ ଘରେ	ଫୁଲ ସଜ୍ଜା ଜାତି ଜାତି,

ସେ ତ ଉଜାଗରେ	ମୋ ଲାଗି ବିତାଏ ରାତି ।୨

ମୋ ପାଶେ ନାହିଁ ତ	ପ୍ରେମସିକ୍ତ ସମୀରଣ,

କରୁଥିବ ମିତ	ଗୀତ ମୋର ଗୁଞ୍ଜରଣ । ୩

ଜାଣି ଏ କାନନ ପତ୍ରପୁଷ୍ପପକ୍ଷୀହୀନ,
ଥିବ ତା ଆନନେ ଅଶ୍ରୁସ୍ୱେଦ ପ୍ରୀତି ଚିହ୍ନ । ୪

ନ ଥିଲେ ଲିଖନ ସେ ହେବ ମୋ କୁଳବଧୂ
ବିତୁ ଏ ଜୀବନ ଆହରି ସେ ସ୍ମୃତିମଧୁ ।୫

ବାଣୀପୁତ୍ର ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି
୨୦୧୯-୦୬-୧୮/୨୦:୩୫

ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା

ଭୀଷିତ ଲଗନେ ନିଶୀଥ ଗଗନେ
ଆସି -- ତୃଷିତା ସନ୍ଧ୍ୟାତାରା,
କିଆଁ -- ଜଳାଅ ରାତ୍ରି ସାରା |
ଦେଖିଛ ତ ତୁମେ ଧ୍ୱସ୍ତ ରଙ୍ଗଭୂମେ
ମୋର - ଧୂମିତ ଅନ୍ଧ କାରା,
ଏ ତ -- ଈଷତ ରଶ୍ମି ଧାରା | ୧

ଭୀଷିତ= frightened; ଧୂମିତ= dark;

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି   ଅହର୍ଷ ଶର୍ବରୀ

ବିତି --   ଯିବାରେ ବିଶ୍ୱ ପରେ,

ଏବେ --   କି ଦେବ ନିଃସ୍ୱ ନରେ !

ମେଘ ଘଡଘଡି   ହେଲେ ଆଉ ଘଡି

ତୁମେ --   ଚଳିବ ଅଦ୍ରି ପାରେ,

ଏକା --   ଥିବି ମୁଁ ଅନ୍ଧିକାରେ । ୨

ଅହର୍ଷ ଶର୍ବରୀ= unpleasant nights; ଅଦ୍ରି= mountain; ଅନ୍ଧିକା= night;

ଅଭିଶପ୍ତ ଭାଲେ   ଦମ୍ଭୀ ଶକ୍ରଜାଲେ

ସଦା --   ରଭସ ଆସ୍ୱାଦନ

କଲା --   ବୟସ ଆଚ୍ଛାଦନ !

ଶେଷ ଯାତ୍ରାରଥ   ହେବ ପ୍ରତ୍ୟାଗତ,

ବେଗେ -- ହେବ ମୋ ବିସ୍ଥାପନ,

କେତେ -- ଦେବ ଗୋ ନିର୍ଯାତନ !୩

ଦମ୍ଭୀ=deceiver; ଶକ୍ରଜାଲ= magic; ରଭସ= poison; ପ୍ରତ୍ୟାଗତ= arrived; ବିସ୍ଥାପନ= displacement;

ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି ୨୦୧୯୦୫୦୧୦୫୦୧

ଅଶ୍ରୁଲେଖା

ବିପଥ ବୀଥିରେ   ବିହତ ପ୍ରୀତିରେ
    ବେପଥୁ ଅଧୀର ବାତେ,
ସଂଶୀତ ନିଶାରେ   ଅସିତ ଦିଶାରେ
    ଅଶନିର ଅଗ୍ନ୍ୟୁପାତେ, ୧

ନିଶୀଥିନୀ ଉରୁ   ଭେଦି ଯେବେ ଦୂରୁ
    ଝରେ କୁମୁଦିନୀ ରେଖା,
ବାଦଲ ଭିତରେ   ଲୁଚି ଅନମ୍ବରେ
    ଟିକି ତାରା ଦିଏ ଦେଖା; ୨

କହ ତେବେ ସାଥୀ   ଲାଗିଲେ ସେ ରାତି
        ପରବାସେ ଏକା ଏକା,
କେବେ କି ଚଢିଛ   ସ୍ମୃତିର ପାବଚ୍ଛ,
    ପଢିଛ ତା ଅଶ୍ରୁଲେଖା ?୩

୨୦୧୯୦୮୩୦୧୦୦୩

ଶୁଣିଛ କି ତାର ଖିନ୍ନ କବିତାର

ଭିନ୍ନ ଏକ ମଧୁ ସ୍ୱର?

ଦେଖିଛ ତପତ କ୍ଳେଶିତ ଅହତ

ଲୋହିତ ଶୋଣିତ ଝର? ୪

ବିହତ= ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡିତ, ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ; ବେପଥୁ= କମ୍ପିତ;

ସଂଶୀତ= ହେମାର୍ତ୍ତ; ଅହତ= (ଏବେ ସୁଦ୍ଧା) ଅକ୍ଷତ;

ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି ୨୦୧୯୦୮୩୧୦୧୩୦

ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନନାୟିକା

ତୁମେ କି ନୁହଁ ସେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନନାୟିକା

ମୋ କବିତା ଅନ୍ତଃସ୍ୱରେ?

ଉଠେ କି କୁହ ସେ ଅନ୍ତରଦାହିକା

ଶୋକଶିଖା ଅଭ୍ୟନ୍ତରେ ?୧

ଶତାକ୍ଷୀଲଗନେ ବିବାହବ୍ୟସନେ
ଲାଗେ କି ନା ଏକାକିନୀ?
ତନ୍ଦ୍ରାବିସର୍ଜନେ ବିଷାଦସଞ୍ଜନେ
ଲାଗେ କି ନା ସ୍ୱେଦାଙ୍ଗିନୀ ୨

ଶତାକ୍ଷୀ= nighy; ସଞ୍ଜନ= mix-up;

ମନେ ତ ଥିବ ସେ ବିରାଗଶର୍ବରୀ
ବୀତତନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣମାସୀ,
ମର୍ମେ ଦଗ୍ଧି ବଶେ ଖିନ୍ନା ସହଚରି !
କ୍ଷିପ୍ତ ରତ୍ନଭୂଷରାଶି ! ୩

ଦଗ୍ଧି= burning, ଜ୍ବଳନ;

କି ଭାବେ ଜାଗିଲା ଶେଷକାଳେ ହୃଦ-
ବୈବଶ୍ୟର ଅବକାଶ,
ନିଶାର୍ଦ୍ଧେ ଆସିଲା ମେଘମାଳେ କ୍ରୁଦ୍ଧ
ବୈଜନ୍ୟର ଅଟ୍ଟହାସ !! ୪

ବୈବଶ୍ୟ= ବିବଶତା; ବୈଜନ୍ୟ= ବିଜନତା;

ସ୍ୱପ୍ନ-ଊର୍ମିମାଳେ   ଦିଶିଥିବ କାଳେ

ଦୀର୍ଘଦନ୍ତନିଶାଚରୀ,

ବିବନ୍ଧୁ ତ୍ରିଶାଳେ   ବିତିଥିବ ଭାଳେ

ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ବିଭାବରୀ । ୫

ନିଶାଚରୀ= ପିଶାଚୀ; ବିବନ୍ଧୁ= friendless; ତ୍ରିଶାଳ= house of three halls;

ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି

ଆଖିରେ ଉଛୁଳା ପାଣି

===========

ଚୋରା ଚୋରା ପୀରତିରେ

ଆଖିରେ ଉଛୁଳା ପାଣି;

କେବେ ହେଇ ଥିଲା ଦେଖା

ଖାତାରେ ରହିଛି ଲେଖା

ଠୁଙ୍ଗାବାଲା ଖାତା କେବେ

ନେଇ ଗଲାଣି ||

ଠିକଣା ତା ଲେଖି ଗଲା

ଉତ୍ତାଳ ଜଳଧି ତୀରେ,

ଦିଶୁଥିଲା ଫିକା ଫିକା

ସିତସ୍ନାତ ସେ ରାତିରେ,

ଲୁଣି ମାଡ଼ି ସବୁ ଏବେ

ଧୋଇ ଗଲାଣି ||

ସାଗରକୁ କଲେ ଦାନ   କୂଳରେ ଫେରାଇ ଦିଏ,

ନେଇଛି ଠିକଣା ନାମ   ଲେଖି ଦେବ ଦିନେ ସିଏ;

ସେ ଲାଗି ମୁଁ   ପାରାବାର ତୀରେ

ବସିଅଛି   ଭିଜି ନେତ୍ରନୀରେ ।

===========

ବାଣୀପୁତ୍ର ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି

ସିତ= ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣ;

===========

୧୦-୦୭-୨୦୧୫

ଲତିକାବାଳାର ସ୍ୱପ୍ନ

ହଜି ଗଲା ଦୂରେ ମାନିନୀ   କାଳ ଯାମିନୀ କୋଳେ,

ଭିଜି ଗଲା ବେନି ଆନନ   ଝରା ନୟନଜଳେ । ୧

ଥରେ ଥରେ ଫେରି ପଶ୍ଚାର୍ଦ୍ଧେଦେଖେ ଦୁଃଖିନୀ ବାଳା,
ଦୃଷ୍ଟିପାତେ ବଢେ ଦୃଗ୍ଜଳ ବଡ ଦୁଃସହ ଜ୍ୱାଳା । ୨

ଥରି ଉଠୁଥାଏ ବାଗ୍ଜଳ ସ୍ବରେ ନାହିଁ ଶବଦ,
କମ୍ପି ଉଠୁଥାଏ ରସନା ମୌନପ୍ରେମ-ଗଦ୍ଗଦ । ୩

ପଶ୍ଚାର୍ଦ୍ଧେ= ପଛକୁ; ଦୃଗ୍ଜଳ= ଲୁହ; ବାଗ୍ଜଳ= ଓଠ;

ସନ୍ତର୍ପଣେ ପାତେ ପୟର ଧୀରେ ଧରଣୀ ପରେ,
ଥରି ଉଠୁଥାଏ ଶରୀର ବ୍ୟର୍ଥ-ପ୍ରେମକାତରେ ।୪

ନୀରବତା ଭାଜି ଥର୍ଥର ଥରି ଉଠେ ମରୁତ
ସନ୍ତାପନେ ପତ୍ରମର୍ମର ରଚେ ବିମର୍ଷ ଚୂତ । ୫

ଚୂତ= ଆମ୍ବଗଛ;

ସରିତ ସଲିଳ ତୋଳିଲା ବ୍ୟାକୁଳିତ କ୍ରନ୍ଦନ,
ଭୂଧର ଶିଖରେ ଗମ୍ଭୀର ହେଲା କନ୍ଦର ସ୍ୱନ । ୬

ଅଜଣା ତଲବ ବାଇଲା ବୀଣା ଖିନ୍ନ ଝଙ୍କାର,
ନଭ୍ରାଜ ଭୂଭାଗେ ବର୍ଜିଲା ବଜ୍ର, ଅଶ୍ରୁ-ସମ୍ଭାର ।
୭

ଭୈରବ=ପର୍ବତ;କନ୍ଦର=ଗୁମ୍ଫା;ତଲବ=ବାଦ୍ୟକାର;

ଶୁଣି ସେହି ସ୍ୱନ ଅବନୀ ଚାହେଁ ଅଶନି ମୁଖେ;
ସ୍ଫାରିତ ନୟନେ ଗଗନ- ପଥେ ଚକିତ ବୁକେ । ୮

ଭିଜା ନେତ୍ରେ ଭାଷେ ବିକଳେ ବସ୍ରା ଲତିକା ବାଳା
କଳି ମୋର ତୋଳି ଲଳନା ଗଳେ ପିନ୍ଧାଅ ମାଳା ।୯

ଅଶନି= lightening; ବସ୍ର= ଶିଶୁ, ସ୍ତ୍ରୀ: ବସ୍ରା;

ମାଗି ସେ ମାଳାରୁ ଆଣିବ ତୋଳି ଫଳକଟିଏ,
ପ୍ରେମୀକୁ ତା' ଦେବ, ରଖିବ ଅତି ଯତନେ ସିଏ । ୧୦

ଏ ଜୀବନେ ଆଉ ହେବ କି ନାହିଁ ଦୁହିଙ୍କ ଦେଖା,
କିସ ଆଙ୍କିଥିବ ନିୟତି କାହା କପାଳରେଖା ।

ଫଳକ=ପାଖୁଡାକୁ ଫଳକ କହିଛି; ନଭ୍ରାଜ୍=ମେଘ;

ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି ୨୦୨୧୦୩୨୫୧୨୦୩

କରିଥାନ୍ତି ପ୍ରେମନିବେଦନ

ସୁଦୂରବାସିନୀ

ମୃଦୁଳହାସିନୀ

ପ୍ରେମପିପାସିନୀ ଶୁଣ,

କି ଲାଗି ଅନ୍ତରେ

ଜାଗିଲା ସତ୍ୱରେ

ପ୍ରେମରଙ୍ଗ ନବାରୁଣ ?୧ ||

ନହୁଲୀ ବୟସେ

ମହୁଲୀ ମନସେ

ଚହଲିଲା ପ୍ରୀତିସର,

କିଏ ପରଦେଶୀ

ହୃଦୟେ ପ୍ରବେଶି

ସଂବେଶିଲା ବାସଘର ।୨ ||

କଜ୍ଜଳ-ଲେପିତ

କିଞ୍ଜଳ-ପ୍ରତୀତ

ଦୃଗ୍ଜଳ-ପ୍ରସିକ୍ତ-ଦୃଷା

କୁଞ୍ଚିତ କୁନ୍ତଳ

ଲୁଣ୍ଠିତ ଅଞ୍ଚଳ

ତୃଷିତ-ବାଗ୍ବଳ-ଭୂଷା; ୩।।

କାନନ-ମୁଦିରା

ଆନନ-ରୁଚିରା

ଗାୟନ-ସୁଗିରା ଧୀରା,

ଶୂନ୍ୟ-ଆଲୋକିନୀ

ପୁଣ୍ୟ-ପଲ୍ଲବିନୀ

ଦୈନ୍ୟ-ବିଲୋପିନୀ ହୀରା !୪।।

କା ମନୋହାରିଣୀ

ଏ ବନଚାରିଣୀ

ପ୍ରେମପୂଜାରିଣୀ ତୁମେ ?

ତୁମ ଆଶେ ସାରା

ଆଶାର ଇସାରା

ଈପ୍ସିତ ପସରା ଝୁମେ ।୫।।

ତୁମେ କା ପୂଜାର
ଅର୍ଘ୍ୟ ଉପଚାର,
ଉପହାର ଉପାସନେ,
କା ହୃଦୟରାଣୀ,
ଇନ୍ଦ୍ରବଜ୍ରା ବାଣୀ
ମଣିରତ୍ନ ସିଂହାସନେ ?୬।।

କେଉଁ ଭୂତାକାଶ
କେଉଁ ଦ୍ୟୁନିବାସ
କାହା ସନ୍ନିବାସ ତେଜି
ପ୍ରସୂନପଲ୍ଲବେ
ଖୋଜୁଛ ବଲ୍ଲଭେ
ପ୍ରଭବ-ଦୁର୍ଲଭେ ହେଜି ?୭।।

ପ୍ରହତ ମୋହର
ଅର୍ହତ ପ୍ରହର,
ପରାହତ ଯଉବନ:
ଥିଲେ ମୁଁ ନିର୍ଜର

କରନ୍ତି ନିଜର

ପ୍ରୀତିଝର ନିବେଦନ ।୮।।

ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି

୨୦୧୮୦୬୧୬୦୪୦୦

*_ଶବ୍ଦାର୍ଥ:—*_

ସଂବେଶ= make seated; କିଞ୍ଜଳ= ପଦ୍ମ, lotus, ବାମ୍ବଳ= ଓଠ, lip; ଦୃଶା= ଅଆଖି, eye; ମୁଦିର= ପ୍ରେମିକ, lover; ଆଲୋକୀ= ଯେ ଦେଖେ, seer, ସ୍ତ୍ରୀ: ଆଲୋକିନୀ, ଦୈନ୍ୟ= ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା, misery; ଇନ୍ଦ୍ରବଜ୍ରା= ଛନ୍ଦ ବିଶେଷ, a metrr; ଦ୍ୟୁନିବାସ= ସ୍ୱର୍ଗ, heven; ସନ୍ନିବାସ= ସାମାନ୍ଯ ନିବାସ, common dwelling; ପ୍ରଭବ= ବଳ, ଶକ୍ତି, power, might; ପଲ୍ଲବ= ପତ୍ର, leaf; ବଲ୍ଲଭ= ପ୍ରେମିକ, lover; ପ୍ରହତ= ମୃତ, dead; ଅର୍ହତ ପ୍ରହର= worthy times/days; ପରାହତ= ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ଯାତ, rejected, tilted; ନିର୍ଜର= ଜରାରହିତ;

ରଞ୍ଜିତ ହାହାକାର

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା

ରଜନୀଗନ୍ଧା

ଅନ୍ଧାରେ ପ୍ରେମ ବୋଳି,

ପ୍ରତ୍ନ କଳାରେ

ରତ୍ନ ଗଳାରେ

ଯତ୍ନରେ ଦେଲ ତୋଳି ।୧॥

ରକ୍ତ-ଅଧର-

କ୍ଷିପ୍ତ ଚୁମର

ଦୀପ୍ତ ଚୁମ୍ବ-ସାରେ,

ରଖିଛି ତିକ୍ତ

ମର୍ମେ ସିକ୍ତ

ରିକ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରହାରେ ।୨॥

ସେହି ମୋ କାବ୍ୟ,

ସେହି ମୋ ନାବ୍ୟ

ଭାବ୍ୟ ଦୈନ୍ୟ-ଭାରେ;

ସେ ମୋର ଚିତ୍ତ-

ଗହନ-ବିତ୍ତ

ମରଣ ସମ୍ପ୍ରହାରେ ।୩।।

ବଲ୍ଲୁର ଗତେ

ବନ୍ଧୁର ପଥେ

ସେ ମୋର ସମ୍ମୋହନ,

ଅଗ୍ନି-ପ୍ରହାରୀ

ଅଦ୍ରି ସେପାରି

ଆର୍ଷ ସଞ୍ଜିବନ ।୪

ଆଜିର ସନ୍ଧ୍ୟା

ଚପଳଛନ୍ଦା

ଅଳକନନ୍ଦା ଧାରେ,

ସେ ଦେହଗନ୍ଧ

ବଢାଏ ସ୍ୱନ୍ଦ

ନିଝୁମ୍ ଅନ୍ଧକାରେ !୫।।

ଗହନ ସତ୍ତ୍ୱେ

ଅଜନ ଧର୍ତ୍ତ୍ରେ

   ମୌନ ମନ୍ତ୍ରୋଚ୍ଛାରେ,

ଶୁଭେ କ୍ରନ୍ଦିତ

ସେହି ଉଦ୍ଗୀତ

   ଋଦ୍ଧିତ ହାହାକାରେ ।୬।।

ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି

୨୦୧୮୦୭୧୦୦୦୩୦

ତୁମ୍ବ= ତୁମ୍ବନ; ତିକ୍ତ= ପିତା, ସୁବାସ (ଏଠି ସୁବାସ ଅର୍ଥରେ ଲେଖିଛି) ଅଧର= ଓଠ; ରିକ୍ତ= ଶୂନ୍ଯ, ଖାଲି; ଚନ୍ଦ୍ରହାର= ଗଳାହାର; ନାବ୍ୟ= ନୂତନତ୍ୱ; ଭାବ୍ୟ= ଭବିଷ୍ୟତ୍ ; ସତ୍ତ୍ର= ବଣ; ଅଜନ= ବିଜନ, ଜନଶୂନ୍ଯ, ନିର୍ଜନ; ସମ୍ପ୍ରହାର= ଭୀଷଣ/ ବିଶେଷ ପ୍ରହାର; ବଲ୍ଲୂର= ମରୁଭୂମି; ବନ୍ଧୁର= ଅଙ୍କାବଙ୍କା; ଅଦ୍ରି= ପର୍ବତ; ଆର୍ଷ= ଋଷିଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟ; ସଞ୍ଚବନ= ପଥଚିହ୍ନ, way/ road mark.; ଉଦ୍ଗୀତ= (ପବିତ୍ର) ସଂଗୀତ; ଋଦ୍ଧିତ= କ୍ରମ ବର୍ଦ୍ଧମାନ

ମଧୁରାତି

ଭିଜିଲା ଭିଜିଲା ଏ ଆଖି ହେଜିଲା

ଖୋଜିଲା ସେ ମଧୁରାତି,

ସେହି ବିଭାବାସି ସେହି ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ

ଅମାବାସ୍ୟା ସଙ୍କରାନ୍ତି | ୧

ସେହି ଏକାଦଶୀ ମୁକ୍ତାକାଶ ଶଶୀ

ଅନମ୍ବର ମେଘମାଳା,

ସେ ଶୀତଳହର ପାହାନ୍ତା ପହର,

ଜାଳକାଠ ପାକଶାଳା | ୨

ସେହି ମାଣଥୁଆ ପାନପତ୍ର ଗୁଆ

ସେହି ଖୋଟିଦିଆ ଦିନ,

ସେହି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଦ ପୂଜା ଶଙ୍ଖ ନାଦ

ହଳଦୀ ଅଳତା ଚିହ୍ନ | ୩

ଧୋଇବାକୁ ମୁହଁ ବାଡିପଟେ କୂଅ

ସେ କୂଅରେ ଅରଘଟ,

ଆଉ ଦିଶେ ନାହିଁ, ଦେଖିବାର ପାଇଁ

ଆଶା ଖାଲି ଛଟପଟ | ୪

ନୂଆ ନୂଆ ଦିଅଁ   ନୂଆ ଧୂପ ଘିଅ
    ବ୍ରତସୂତା ଭଳି ଭଳି,
ପୁରାଣ ଖଟୁଳି   କଥାର ବାଟୁଳି
    ସିଆଁ-ଲୁଗାପୂଜାଥଳୀ | ୫

ସେହି ବର୍ଷାକାଳ   ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ ଜଞ୍ଜାଳ
    ଖୋଲା ଚାଳ ଭିଜା ଚୂଲ୍ଲୀ,
ସେହି ହସ ରୋଳ   ସେହି କଳି ଗୋଳ
    ସେହି ମୁହଁ ଫୁଲା ଫୁଲି | ୬

ସେ ଭଙ୍ଗା ଟୋକେଇ   ଅଙ୍କେଇ ବଙ୍କେଇ
    ଫୁଲ ପତ୍ର ତୋଳିବାର,
ପରବ ଅରୁଆ   ସିନ୍ଦୂର ଫରୁଆ
    ଘରସଜା ରବିବାର | ୭

ସେହି ଘର ଆଜି   ଶମଶାନ ସାଜି
    ଡର ଲାଗେ ରହିବାକୁ;
କେହି ନାହିଁ ପାଶେ   ଝଡ କି ବତାସେ

କଥା ପଦେ କହିବାକୁ ।   ୮

ପଡି ରହି ଗଲା   ଦଦରା ତସଲା

ପାନସଜ ଗୁଆକାତି,

ମାଟିର ମାଠିଆ   ତେଜି ନିଛାଟିଆ

ଘେନିଗଲା ମଧୁରାତି ।   ୯

ଲଲାଟେନ୍ଦୁ କବି   ୨୦୧୯-୧୨-୧୮-୦୫:୨୯